

**Oponentský posudok na habilitačnú prácu MUDr. Janette Baloghovej, PhD.
„Komorbidity a biologická liečba psoriázy“**

Oponovaná habilitačná práca MUDr. Janette Baloghovej, PhD. je koncipovaná ako komplexný prehľad problematiky chorôb rôznych orgánových systémov, ktoré sa asociujú s psoriázou ako jej komorbidity. Podrobne sú v nej na celkom 111 stranách rozobrané jednak literárne údaje z publikovaných prác venovaných tejto problematike a jednak výsledky autorkinho štúdia vybraných aspektov vzťahov medzi charakteristikami psoriázy a jej komorbiditami. Vzhľadom na závažnosť psoriázy, v súčasnosti chápanej ako systémová choroba, je téma predkladanej habilitačnej práci vysoko aktuálna.

V úvodnej teoretickej časti práce autorka najskôr rozoberá súčasné poznatky o epidemiológii a etiopatogenéze psoriázy, charakterizuje klinické obrazy jednotlivých variantov choroby, opisuje diagnostické postupy a možnosti jej terapeutického ovplyvnenia. V druhej kapitole teoretického úvodu práce sú uvedené aktuálne vedomosti o chorobách považovaných za komorbidity psoriázy. Podrobne, po jednotlivých orgánových systémoch, sú spracované najnovšie epidemiologické dáta o asociácii týchto chorôb s psoriázou a výsledky štúdií skúmajúcich ich možné spoločné patogenetické mechanizmy. Text je podložený citáciami vyše 300 publikovaných prác, z veľkej väčšiny z ostatných desiatich rokov.

V časti práce venovanej vlastným výsledkom autorka uvádza a diskutuje dáta dvoch štúdií skúmajúcich vybrané aspekty vzťahu psoriázy a jej komorbidít a vzťahu psoriázy a infekcie Covid-19. V prvej štúdií autorka na súbore 76 pacientov s psoriázou zisťovala doteraz v literatúre nepublikovaný význam stanovenia hladiny homocysteínu v sére pacientov z hľadiska posúdenia rizika vývoja komorbidít a vplyv imunomodulačnej biologickej liečby psoriázy na hladinu homocysteínu v sére. Výsledky ukázali zvýšené riziko cerebrokardiovaskulárnych ochorení u psoriatických pacientov so zvýšenou hladinou homocysteínu v sére, hladina aminokyseliny však nebola ovplyvnená ani účinnou biologickou liečbou psoriázy. Autorka hodnotí možné využité stanovenia hladiny sérového homocysteínu ako skriningového markera zvýšeného rizika kardiovaskulárnych komorbidít pri psoriáze ako vyžadujúce ďalšie štúdie.

V druhej štúdií autorka na súbore 379 pacientov na základe údajov z ich zdravotnej dokumentácie a anamnestického zisťovania údajov o prekonaní a očkovaní proti infekcii Covid-19 hodnotila vplyv komorbidít, rizikových faktorov a biologickej liečby psoriázy na vznik a priebeh Covid-19. Klinické parametre psoriázy a jej liečba nepreukázali žiadne

štatisticky významné účinky na výskyt a priebeh infekcie. Autorka zdôraznila, že biologická liečba nebola spojená so zvýšeným rizikom alebo ťažším priebehom Covid-19.

Dosiahnuté výsledky autorky rozširujú naše vedomosti o problematike psoriázy, jej komorbidít a biologickej liečby a dovolili autorke aj sformulovať niekoľko odporúčaní pre medicínsku prax.

K oponovanej práci mám len niekoľko malých formálnych pripomienok, ktoré však neznižujú jej úroveň:

1. Nesprávne číslovanie grafov vo výsledkovej časti práce (čísla grafov v texte nezodpovedajú číslam v názvoch grafov)
2. V niektorých grafoch a tabuľkách chýba uvedenie jednotky zobrazenej premennej (napr. sérovej hladiny homocysteínu, CRP)

Otázky na autorku:

1. Aký je súčasný názor na rozdiel medzi komorbiditou a komplikáciou určitej choroby – môžeme považovať napr. zvýšenú incidenciu vírusových infekcií kože (napr. HPV vírusmi) u psoriatika za komorbiditu alebo za komplikáciu základnej choroby?
2. Ako sa vysvetľuje pozorovaná zvýšená incidencia infekcií respiračného a gastrointestinálneho traktu (nezávislá na liečbe) u psoriatikov?

Záverom, MUDr. Janette Baloghová, PhD. je v dermatovenerológii uznávanou odborníčkou, s bohatou klinickou praxou, pedagogickými skúsenosťami a vedecko-výskumnými aktivitami. Svojimi výsledkami zhrnutými v predloženej habilitačnej práci prispela k objasneniu vzťahov medzi psoriázou a jej komorbiditami, ktorých spoločným menovateľom je systémový zápal, a k rozšíreniu poznatkov o bezpečnosti biologickej terapie tejto závažnej dermatózy. Získané výsledky dokázala zverejniť v medzinárodných odborných periodikách. Predložená habilitačná práca zodpovedá kritériám na udelenie vedecko-pedagogického titulu docenta. Odporúčam prijať ju ako podklad na habilitačné konanie a po jej obhájení odporúčam Vedeckej rade Lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave udeliť jej autorke titul docent v odbore dermatovenerológia.